

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Περιοδική Έκδοση

Δεκέμβριος 2022 – Τεύχος 14

Περιεχόμενα

3	Χαιρετισμός Προέδρου Δ.Σ.
5	Σημαντικά Νέα – Ανακοινώσεις
14	«Data Privacy: Οι τελευταίες εξελίξεις στις διαβιβάσεις προσωπικών δεδομένων στις ΗΠΑ» Συμεών Κρετσης, Δικηγόρος, Compliance and Data Privacy Expert, Data Privacy Consultant Quest Group of Companies
16	«Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες μέσω προϊόντων ασφάλισης ζωής» Κοσμάς Παπαδάκης, Επικεφαλής Υποδιεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης Εθνικής Ασφαλιστικής, MSc, CFE, CRMA, CAMS
18	«Βασικά νομοθετήματα του πλαισίου ESG και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής» Νίκος Μαρκόπουλος, MSc, CFE, Δικηγόρος, Head of Compliance Dpt. Interamerican, Β' Αντιπρόεδρος ΣΕΚΑΣΕ
22	«Η προστασία των συνδικαλιστικών στελεχών από την απόλυση – Οι μεταβολές του Ν. 4808/2021» Ευστάθιος Ε. Γραμμένος, ΜΔΕ, Δικηγόρος-Εργατολόγος, Επισκέπτης Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Αγαπητά μέλη,

Σας παρουσιάζουμε με χαρά την τακτική έκδοση newsletter του ΣΕΚΑΣΕ, με την ευχή να είστε καλά και να έχετε μια όμορφη χρονιά με Υγεία, Αγάπη και Ευτυχία για εσάς και τις οικογένειές σας.

Όπως αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια του 5ου Compliance Conference, από το καλοκαίρι έως σήμερα, ο ΣΕΚΑΣΕ έχει προχωρήσει σε σημαντικές ενέργειες για τη συνεχή βελτίωση της λειτουργίας του Συνδέσμου καθώς και για την περαιτέρω στήριξη των μελών του.

Πιο συγκεκριμένα, έχουν προχωρήσει σημαντικά οι διαδικασίες αναβάθμισης της ιστοσελίδας του ΣΕΚΑΣΕ ώστε νέες δυνατότητες να παρέχονται στους χρήστες (ενδεικτικά αναφέρεται η δημιουργία του forum που θα προάγει την άμεση ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών).

Αναφορικά με τη δημιουργία και απονομή Βραβείων Κανονιστικής Συμμόρφωσης (Compliance Awards) εντός της ελληνικής επικράτειας, ο ΣΕΚΑΣΕ αναμένεται να συμφωνήσει άμεσα με έναν ανεξάρτητο φορέα το λεπτομερές πλαίσιο για τον τρόπο υλοποίησης των εν λόγω βραβείων.

Σχετικά με τις συνέργειες του ΣΕΚΑΣΕ με άλλους φορείς/οργανισμούς, αξίζει να σημειωθεί πως συνεχίζεται με επιτυχία η συνεργασία με τον εγνωσμένου κύρους εκπαιδευτικό και εκδοτικό φορέα «Νομική Βιβλιοθήκη» για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα υπό τον τίτλο «Εκπαίδευση Υπευθύνου Κανονιστικής Συμμόρφωσης», στο οποίο διδάσκουν κυρίως μέλη του ΣΕΚΑΣΕ και εξειδικευμένοι επιστήμονες.

Επίσης, μέσα στο τέταρτο τρίμηνο του 2022, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με τους εκπροσώπους των Εποπτικών Αρχών (Τράπεζα της Ελλάδας και Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς). Συμφωνήθηκε ήδη με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αλλά και με άλλους φορείς μια σειρά από ημερίδες επί επίκαιρων κανονιστικών ζητημάτων τις οποίες τα μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν κατά τη διάρκεια της χρονιάς, με την πρώτη προγραμματισμένη ημερίδα που εγκαινιάζει το Νέο Έτος να αφορά τις θεματικές «Whistleblowing & Harassment».

Στο παρακάτω newsletter μπορείτε να λάβετε περισσότερες πληροφορίες για όλα αυτά τα ζητήματα και να ενημερωθείτε από τα πολύ ενδιαφέροντα άρθρα των συντακτών, τους οποίους ευχαριστώ θερμά που μοιράζονται την τεχνογνωσία τους μαζί μας.

Εύχομαι το 2023 να είναι Αίσιο και Δημιουργικό για όλους μας!

Με εκτίμηση,

Michel Montbertrand - Πρόεδρος Δ.Σ. ΣΕΚΑΣΕ

Σημαντικά Νέα - Ανακοινώσεις

►► Ετήσιο Συνέδριο ΣΕΚΑΣΕ

Με ιδιαίτερη επιτυχία πραγματοποιήθηκε, την Πέμπτη 10 Νοεμβρίου 2022, το 5th Compliance Conference, το **Ετήσιο Συνέδριο Κανονιστικής Συμμόρφωσης**, με τίτλο **«Seeking certainties in uncertain times»**, που διοργάνωσαν ο ΣΕΚΑΣΕ σε συνεργασία με τη ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, με την παρουσία περισσότερων από 300 συμμετεχόντων διά ζώσης στο ξενοδοχείο Wyndham Grand Athens και διαδικτυακά μέσω της virtual platform της ΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ.

Το Συνέδριο διεξήχθη υπό την αιγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, του ΕΒΕΑ, του ΣΕΒ, της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, της International Compliance Association, της Association of Certified Sanctions Specialists (ACSS), της Διεθνούς Διαφάνειας Ελλάδος, της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος, της Association of Certified Fraud Examiners (ACFE – GREECE CHAPTER) και του CCI FRANCE GRECE (Ελληνογαλλικό Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο).

Στο εν λόγω Συνέδριο, το οποίο **αποτελεί πλέον θεσμό** και αναμένεται ως το πιο δυναμικό ετήσιο γεγονός συνάντησης, γόνιμου προβληματισμού και ανταλλαγής γνώσης επί των θεμάτων συμμόρφωσης, συμμετείχαν στελέχη από το χώρο της κανονιστικής συμμόρφωσης, του εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης κινδύνων, δικηγόροι, νομικοί σύμβουλοι, ανώτατα στελέχη επιχειρήσεων και οργανισμών του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. **Περισσότεροι από 35 experts** του κλάδου συζήτησαν σε 4 τέσσερις ενότητες και 6 panels, για τον κίνδυνο και τις επιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τις τομεακές νομοθεσίες και τα κανονιστικά πλαίσια των θεματικών ενοτήτων του συνεδρίου. Ο εντοπισμός, η αξιολόγηση και η διαχείριση του κινδύνου αυτού αποτελούν αντικείμενο καθημερινής πλέον αναζήτησης και συζήτησης στους

κόλπους όλων των επιχειρήσεων, με τη συμμόρφωση να συνιστά βασικό προαπαιτούμενο στη χάραξη κάθε επιχειρηματικής δράσης.

Οι θεματικές του Συνεδρίου περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, ζητήματα σχετικά με: ESG Challenges & Risks, Greenwashing, L. 4706/2020, AML & Sanctions, Whistleblowing, L. 4808/2021, Data Privacy and Cyber Security.

ΣΕΚΑΣΕ
Σύνδεσμος Επαγγελματιών
Κανονιστικής
Συμμόρφωσης Ελλάδος

ΣΕΚΑΣΕ
Σύνδεσμος Επαγγελματιών
Κανονιστικής
Συμμόρφωσης Ελλάδος

ΣΕΚΑΣΕ

Σύνδεσμος Επαγγελματιών
Κανονιστικής
Συμμόρφωσης Ελλάδος

Περισσότερες φωτογραφίες μπορείτε να βρείτε στο παρακάτω link:
www.compliance.gr/fotografiko-yliko

►► Συναντήσεις με τους Εποπτικούς Φορείς

Στο πλαίσιο της επιδιωκόμενης συνεργασίας του νέου Δ.Σ. του ΣΕΚΑΣΕ με τους εποπτικούς φορείς πραγματοποιήθηκε (15-9-2022) εθιμοτυπική επίσκεψη στην Πρόεδρο της **Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς** κα Βασιλική Λαζαράκου και σε σύντομο χρονικό διάστημα (3-10-2022) πραγματοποιήθηκε και συνάντηση εργασίας στα γραφεία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, μεταξύ του Προεδρείου του ΣΕΚΑΣΕ, της Προέδρου της Ε.Κ. κας Βασιλικής Λαζαράκου, των Αντιπροέδρων κ.κ. Νικολάου Κονταρούδη και Αναστασίας Στάμου, και του στελέχους κ. Α. Γιαννόπουλου, όπου τέθηκαν οι βάσεις μιας πολυσχιδούς **συνεργασίας σε διάφορους τομείς και καθορίστηκε το πλάνο των επικείμενων συνεργειών**, με στόχο την ενίσχυση του ρόλου της Κανονιστικής Συμμόρφωσης και την προώθηση και ανάδειξη του έργου των Compliance Officers. Επιπλέον, στις 12.10.2022 πραγματοποιήθηκε συνάντηση του Προέδρου του Δ.Σ. κ. Michel Montbertrand με τον κ. Σπύρο Παντελιά, Γενικό Διευθυντή Προληπτικής Εποπτείας & Εξυγίανσης της **Τράπεζας της Ελλάδος**, όπου παρουσιάστηκαν οι στόχοι του νέου Δ.Σ. του ΣΕΚΑΣΕ και διατυπώθηκε η βούληση για μια εποικοδομητική συνεργασία με στόχο την προώθηση της Κανονιστικής Συμμόρφωσης.

► ► Προγραμματισμός εκπαιδευτικής ημερίδας (workshop) στις θεματικές Whistleblowing & Harassment

Ο **ΣΕΚΑΣΕ** τηρώντας τη δέσμευσή του για διαρκή ενημέρωση των ελληνικών επιχειρήσεων σχετικά με τις σημαντικές αλλαγές στο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο και σε συνέχεια των αντίστοιχων θεματικών του πρόσφατου Συνεδρίου, διοργανώνει σε συνεργασία με τη **ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**, στις **2 Φεβρουαρίου 2023**, εκπαιδευτικό workshop (16:00 – 20:30) στις θεματικές Whistleblowing και Harassment, με τη συμμετοχή στελεχών από την **Deloitte Ελλάδος**, τη **FraudLine**, την **ENFCO** και τον **Όμιλο ΟΤΕ**, προκειμένου να αναλυθούν τα κυριότερα ζητήματα που προκύπτουν τόσο από το **N.4990/2022** για την ενσωμάτωση της Οδηγίας της Ε.Ε. 2019/1937 για τους πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος, όσο και αναφορικά με το **N. 4808/2021** για την εξάλειψη της βίας και της παρενόχλησης στο εργασιακό περιβάλλον. Σύντομα θα ακολουθήσουν περισσότερες λεπτομέρειες για το πρόγραμμα της εκδήλωσης και τη διαδικασία της δωρεάν συμμετοχής των μελών του ΣΕΚΑΣΕ.

► ► Δημιουργία και Υλοποίηση Βραβείων **Κανονιστικής Συμμόρφωσης (Compliance Awards)**

Ο **ΣΕΚΑΣΕ** σε συνεργασία με ανεξάρτητο φορέα, θα ανακοινώσει εντός του 2023 τη θέσπιση, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, **Βραβείων Κανονιστικής Συμμόρφωσης (Compliance Awards)**.

Τα Βραβεία, τα οποία προγραμματίζεται να καθιερωθούν σε ετήσια βάση, θα αφορούν επιχειρήσεις οι οποίες είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα, θα κατηγοριοποιούνται ανά επιχειρηματικό κλάδο καθώς και ανά μέγεθος επιχείρησης και φιλοδοξούν να αποτελέσουν θεσμό επιβράβευσης των καινοτόμων πρακτικών στο τομέα της Κανονιστικής Συμμόρφωσης, συμβάλλοντας στην ενίσχυση του ρόλου της και στην περαιτέρω αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Το προσεχές χρονικό διάστημα θα ανακοινωθούν περισσότερες λεπτομέρειες αναφορικά με την στρατηγική, τον επιμέρους σχεδιασμό και την υλοποίηση των εν λόγω Βραβείων.

► ► Αναβάθμιση ιστοσελίδας ΣΕΚΑΣΕ

Με στόχο την αυτοματοποίηση και τη βελτιστοποίηση της λειτουργίας του αλλά και την παροχή υψηλού επιπέδου διαδικτυακών υπηρεσιών στα μέλη του, ο ΣΕΚΑΣΕ βρίσκεται στο τελικό στάδιο των διαδικασιών για την ανάθεση σε εξωτερικό πάροχο **της αναβάθμισης της ιστοσελίδας του Συνδέσμου www.compliance.gr**, η οποία αναμένεται να είναι στη διάθεση των χρηστών, με τη νέα της μορφή, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2023. Το νέο site θα περιλαμβάνει custom web εφαρμογές τελευταίας τεχνολογίας που θα παρέχουν ευκολία πλοήγησης και καλύτερη εμπειρία χρήστη, με στόχο την υποστήριξη και διευκόλυνση του έργου του επαγγελματία Κανονιστικής Συμμόρφωσης, την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των Compliance Officers, την επίλυση αποριών και ταυτόχρονα την περαιτέρω ενίσχυση της διαδικτυακής προβολής του κλάδου. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι θα παρέχεται **forum συζητήσεων** για θέματα που απασχολούν τους Compliance Officers, με δυνατότητα πρόσβασης μόνο για τα μέλη, **φόρμα προγραμματισμού συναντήσεων** των χρηστών με το Δ.Σ. του ΣΕΚΑΣΕ για ζητήματα κανονιστικής φύσεως, ειδική **ενότητα για δημοσίευση αγγελιών εργασίας**, **ενότητα για ανάρτηση χρήσιμων εγγράφων/templates** για τις εργασίες των Compliance Officers και πολλά ακόμη ενδιαφέροντα θέματα.

Άρθρα*

Data Privacy: Οι τελευταίες εξελίξεις στις διαβιβάσεις προσωπικών δεδομένων στις ΗΠΑ

(Συμεών Κρέτσης, Δικηγόρος, Compliance and Data Privacy Expert, Data Privacy Consultant Quest Group of Companies)

Σημαντικές ανατροπές στο νομικό πλαίσιο προστασίας δεδομένων και ειδικότερα στις διαβιβάσεις προσωπικών δεδομένων στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής προκάλεσε η απόφαση C311/18 του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γνωστή και ως Schrems II. Το ΔΕΕ στις 16 Ιουλίου 2020 με την προαναφερόμενη απόφασή του ακύρωσε το Privacy Shield, δηλαδή το βασικό νομικό μηχανισμό διαβίβασης προσωπικών δεδομένων από την Ευρώπη προς τις ΗΠΑ, ενώ περαιτέρω έκρινε ότι οι τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες για τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε εκτελούντες επεξεργασία εγκατεστημένους εκτός ΕΕ εξακολουθούν να ισχύουν για τις ΗΠΑ, θέτοντας ωστόσο ειδικότερες προϋποθέσεις για τη νομιμότητα τους.

Η περίοδος που ξεκίνησε από την έκδοση της ως άνω απόφασης μπορεί χαρακτηρισθεί ως πλήρης προκλήσεων. Και τούτο, διότι οι ενδιαφερόμενοι οργανισμοί, στο πλαίσιο εφαρμογής της ανωτέρω απόφασης, πριν από κάθε διαβίβαση προσωπικών δεδομένων στις ΗΠΑ, εφόσον βασίζονται στις τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες, υποχρεούνται να εξετάζουν κατά πόσο το επίπεδο προστασίας δεδομένων που εγγυάται ο GDPR, διασφαλίζεται στις ΗΠΑ, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικότερες συνθήκες της συγκεκριμένης διαβίβασης και τυχόν πρόσθετα μέτρα προστασίας που απαιτείται να ληφθούν. Επιπλέον, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οργανισμός (εξαγωγέας των δεδομένων) καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν παρέχεται επαρκές επίπεδο προστασίας στην τρίτη χώρα, υποχρεούται να αναστείλει τη διαβίβαση ή/και να καταγγείλει τη σύμβαση με τον εισαγωγέα.

* Οι επαγγελματικές και επιστημονικές απόψεις των αρθρογράφων είναι προσωπικές και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τον ΣΕΚΑΣΕ ούτε αποτελούν επίσημες θέσεις του Συνδέσμου.

Στο πλαίσιο αυτό, ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ για την αξιολόγηση της δυνατότητας κατάρτισης μιας νέας συμφωνίας για τη διαβίβαση δεδομένων, η οποία θα λαμβάνει υπόψη της την απόφαση του ΔΕΕ.

Οι πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν εκατέρωθεν οδήγησαν στη διαμόρφωση ενός πλαισίου δεσμεύσεων για την προστασία δεδομένων μεταξύ ΕΕ-ΗΠΑ (EU-US Data Privacy Framework) η ανακοίνωση του οποίου πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο του 2022.

Στις 7 Οκτωβρίου 2022, ο Λευκός Οίκος με δελτίο τύπου που εξέδωσε, ανακοίνωσε την υπογραφή από τον Πρόεδρο των ΗΠΑ εκτελεστικού διατάγματος για την ενίσχυση των εγγυήσεων για τις δραστηριότητες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτειών (Enhancing Safeguards for United States Signals Intelligence Activities), στο οποίο περιλαμβάνονται τα βήματα που θα ακολουθήσουν οι Ηνωμένες Πολιτείες για να εφαρμόσουν τις δεσμεύσεις τους προς το σκοπό υλοποίησης του πλαισίου προστασίας δεδομένων Ευρωπαϊκής Ένωσης-ΗΠΑ (EU-US DPF).

Ο Λευκός Οίκος, αφού σημειώνει ότι οι διατλαντικές ροές δεδομένων είναι κρίσιμες για να καταστεί δυνατή η οικονομική σχέση ΕΕ-ΗΠΑ αξίας 7,1 τρισεκατομμυρίων δολαρίων, υπογραμμίζει ότι το EU-US DPF θα αποκαταστήσει μια σημαντική νομική βάση για τις διατλαντικές ροές δεδομένων, αντιμετωπίζοντας τις ανησυχίες που εξέφρασε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το προηγούμενο πλαίσιο της "ασπίδας προστασίας της ιδιωτικής ζωής ΕΕ-ΗΠΑ" (Privacy Shield) ως έγκυρου μηχανισμού διαβίβασης δεδομένων.

Στο σχετικό εκτελεστικό διάταγμα περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, διατάξεις για την περαιτέρω ενίσχυση σειράς υφιστάμενων εγγυήσεων για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των πολιτικών ελευθεριών, ενώ δημιουργείται κι ένας ανεξάρτητος δεσμευτικός μηχανισμός που δίνει τη δυνατότητα σε άτομα και περιφερειακούς οργανισμούς να αναζητήσουν επανόρθωση εάν πιστεύουν ότι τα προσωπικά τους δεδομένα συλλέχθηκαν κατά τρόπο που παραβιάζει την ισχύουσα νομοθεσία των ΗΠΑ.

Η πλήρης εφαρμογή των διατάξεων που περιλαμβάνονται στο εκτελεστικό διάταγμα αναμένεται να παράσχει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη βάση για την έκδοση ενός νέου έγκυρου μηχανισμού διαβίβασης δεδομένων μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ.

Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες μέσω προϊόντων ασφάλισης ζωής

(Κοσμάς Παπαδάκης, Επικεφαλής Υποδιεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης Εθνικής Ασφαλιστικής, MSc, CFE, CRMA, CAMS)

Η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος) είναι η διαδικασία μέσω της οποίας, πρόσωπα, τα οποία απέκτησαν έσοδα από παράνομες δραστηριότητες, επιχειρούν να αποκρύψουν την πηγή των παράνομων εσόδων τους. Τα στάδια νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι τρία. Στο πρώτο στάδιο, στην **τοποθέτηση (placement)**, το ρευστό χρήμα διοχετεύεται και αναμειγνύεται με νόμιμα κεφάλαια ή απλά κατατίθεται σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Με την ολοκλήρωση της φάσης αυτής τα έσοδα των εγκληματικών ενεργειών δεν έχουν πλέον μορφή ρευστού χρήματος. Το δεύτερο στάδιο είναι η **στρωματοποίηση (layering)**, στόχος της οποίας είναι, μέσω πολύπλοκων συναλλαγών, να καταστεί δύσκολος ο εντοπισμός της αρχικής πηγής των χρημάτων. Στην τελευταία φάση, την **ενσωμάτωση (integration)**, το χρήμα επανέρχεται στην αληθινή οικονομία και φαίνεται καθ' όλα «νόμιμο».

Ένα είδος προϊόντων που χρησιμοποιείται στα ανωτέρα στάδια είναι τα προϊόντα ασφάλισης ζωής (Life insurance products). Οι κατηγορίες των εν λόγω προϊόντων είναι : οι ασφαλίσεις ζωής καθαρής προστασίας (Υγείας - Ατυχημάτων – Ασθενειών), οι ασφαλίσεις προσόδων (συνταξιοδοτικά/ αποταμιευτικά), τα ομαδικά συνταξιοδοτικά προγράμματα, τα επενδυτικά ασφαλιστικά προϊόντα και οι ασφαλίσεις ζωής (θανάτου, επιβίωσης).

Το είδος των ασφαλιστικών προϊόντων που περιλαμβάνεται συχνότερα στις τυπολογίες των ύποπτων συναλλαγών για σκοπούς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι τα επενδυτικά ασφαλιστικά προϊόντα.

Ακολουθούν μερικά παραδείγματα συναλλακτικής δραστηριότητας πελατών τα οποία απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή από τις εταιρείες ασφάλισεων ζωής:

- Ο συμβαλλόμενος εξοφλεί το ασφαλιστήριο συμβόλαιο και στην συνέχεια υπαναχωρεί, μέσα στην προβλεπόμενη χρονική περίοδο (cooling off period). Αποτέλεσμα είναι να επιστραφούν τα καταβληθέντα ασφάλιστρα από τον

τραπεζικό λογαριασμό της ασφαλιστικής εταιρείας στον τραπεζικό λογαριασμό του συμβαλλόμενου και τελικώς ο πελάτης να επιτύχει την απόκρυψη της αρχικής πηγής των χρημάτων.

- Ο πελάτης δεν διστάζει να καταβάλλει ποσό πλέον του οφειλόμενου ασφαλίστρου (overpayment) για να του επιστραφεί τελικά, μετά την υπαναχώρηση, μόνο το πλεόνασμα στον τραπεζικό του λογαριασμό.
- Ο συμβαλλόμενος εξαγοράζει το ασφαλιστήριο συμβόλαιο (εφάπαξ καταβολής), παρά την οικονομική ζημιά που έχει υποστεί, με αποτέλεσμα να ανακτήσει το αρχικό κεφάλαιο μειωμένο κατά ένα ποσοστό.
- Η πληρωμή των ασφαλιστηρίων συμβολαίων δεν πραγματοποιείται από τον συμβαλλόμενο αλλά από τρίτο πρόσωπο, το οποίο δεν έχει σχέση τόσο με τον συμβαλλόμενο όσο και με το ασφαλιστήριο συμβόλαιο.
- Ο υποψήφιος πελάτης δεν δείχνει ενδιαφέρον για τους γενικούς και ειδικούς όρους των συμβολαίων αλλά ενδιαφέρεται μόνο για τους όρους ακύρωσης / εξαγοράς.
- Ο πελάτης καταβάλλει υψηλό εφάπαξ ασφάλιστρο το οποίο δεν δικαιολογείται από την οικονομική κατάσταση και την επαγγελματική του δραστηριότητα.
- Ο πελάτης προχωρά σε πολλές επαναλαμβανόμενες όμοιες συναλλαγές (πχ σύναψη συμβολαίων εφάπαξ καταβολής ποσού €5.000 το καθένα), χωρίς προφανή αιτία, για να μπορέσει να αποφύγει το ποσοτικό όριο που έχει τεθεί από την ασφαλιστική εταιρεία. Η τακτική είναι γνωστή στη διεθνή βιβλιογραφία ως structuring.
- Κατά την διάρκεια ισχύος του συμβολαίου πραγματοποιούνται συχνές αλλαγές των δικαιούχων του συμβολαίου. Επιπλέον, δεν υφίσταται ξεκάθαρη σχέση μεταξύ του κατόχου του ασφαλιστηρίου και του δικαιούχου.
- Ο πελάτης συνάπτει αρχικά ασφαλιστήριο συμβόλαιο περιοδικής καταβολής με χαμηλό ασφάλιστρο για να μην κινήσει υποψίες. Στην συνέχεια, αφού το επιτρέπουν οι όροι του συμβολαίου, προχωρά σε έκτακτες υψηλές καταβολές ασφαλίστρων (top ups)
- Σύμφωνα με τους όρους του συμβολαίου, ο πελάτης αφού έχει καταβάλλει ένα υψηλό ποσό εφάπαξ, σε κοντινό χρονικό διάστημα, αιτείται χορήγηση δανείου μέσω του ασφαλιστηρίου συμβολαίου. Το ποσό του δανείου θα αφαιρεθεί από την αξία λήξης.
- Ο κάτοχος του ασφαλιστηρίου συμβολαίου είναι νομικό πρόσωπο όπου η δομή δυσκολεύει τον εντοπισμό του πραγματικού δικαιούχου

Για την αντιμετώπιση των ως άνω περιπτώσεων τα αρμόδια στελέχη των ασφαλιστικών εταιρειών εφαρμόζουν ένα risk based AML πρόγραμμα συμμόρφωσης για να επικεντρωθούν στην θέσπιση ελεγκτικών μηχανισμών σε διαδικασίες οι οποίες είναι πιο ευάλωτες στους σχετικούς κινδύνους.

Σημειώνουμε ότι έγινε αναφορά μόνο σε περιπτώσεις ασφάλισης ζωής, καθώς οι εταιρείες που παρέχουν υπηρεσίες ασφάλισης κατά ζημιών δεν ορίζονται ως υπόχρεα πρόσωπα σύμφωνα με τον ελληνικό νόμο πρόληψης-καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες καθώς και τα αντίστοιχα διεθνή πρότυπα.

Βασικά νομοθετήματα του πλαισίου ESG και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής

(Νίκος Μαρκόπουλος, MSc, CFE, Δικηγόρος, Head of Compliance Dpt. Interamerican, Β' Αντιπρόεδρος ΣΕΚΑΣΕ)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει λάβει αποφασιστικά μέτρα στη βάση της «Πράσινης Συμφωνίας» (Green Deal) των Παρισίων, προκειμένου να υποστηρίξει τη μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία που θα χαρακτηρίζεται από χαμηλές εκπομπές άνθρακα και πιο αποδοτική χρήση των οικονομικών πόρων. Κατά την Επιτροπή, η ενεργός στάση των επιχειρήσεων απέναντι στα θέματα της βιωσιμότητας αποτελεί κλειδί για την οικοδόμηση μιας βιώσιμης ευρωπαϊκής οικονομίας και κοινωνίας.

Ας σημειωθεί εδώ ότι οι ESG (Environment, Society, Governance) στόχοι της ΕΕ συναρθώνονται πλήρως με τους δέκα επτά SDG (Sustainable Development Goals) στόχους των ΗΕ.

Τα νομοθετικά μέτρα ξεκίνησαν με την υιοθέτηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (Sustainable Finance Disclosure Regulation- SFDR), εφαρμοστέου ήδη από τον Μάρτιο του 2021, και του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088, γνωστού ως Κανονισμού Ταξινόμησης (Taxonomy Regulation), εφαρμοστέου (μερικώς) ήδη από την 1^η Ιανουαρίου 2022.

Ο Κανονισμός SFDR επιβάλλει μια εναρμονισμένη προσέγγιση στις γνωστοποιήσεις των χρηματοπιστωτικών οργανισμών προς τους επενδυτές. Επιδιώκει μεγαλύτερη διαφάνεια σχετικά με τον τρόπο που οι διαχειριστές κεφαλαίων ενσωματώνουν τους κινδύνους βιωσιμότητας στις επενδυτικές αποφάσεις και λαμβάνουν υπόψη τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις των επενδυτικών αποφάσεων στους παράγοντες αειφορίας.

Ο Κανονισμός Taxonomy καθιερώνει ένα πλαίσιο ταξινόμησης των βιώσιμων περιβαλλοντικά οικονομικών δραστηριοτήτων. Προβλέπει επίσης δείκτες και κριτήρια προκειμένου να χαρακτηριστεί ένα προϊόν ή μία δραστηριότητα (συμπεριλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών) ως βιώσιμη.

Τον Δεκέμβριο του 2021, δημοσιεύθηκε ο κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2139 για τη συμπλήρωση του Κανονισμού Taxonomy, με τη θέσπιση τεχνικών κριτηρίων ελέγχου για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων, υπό τις οποίες μια

οικονομική δραστηριότητα θεωρείται ότι συμβάλλει σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και για τον προσδιορισμό του κατά πόσον αυτή η οικονομική δραστηριότητα δεν επιβαρύνει σημαντικά οποιονδήποτε από τους άλλους περιβαλλοντικούς στόχους.

Επίσης, τον Απρίλιο του 2022, δημοσιεύθηκε ο Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1288 για τη συμπλήρωση του Κανονισμού SFDR όσον αφορά στα Ρυθμιστικά Τεχνικά Πρότυπα (Regulatory Technical Standards- RTS's), για τον καθορισμό των λεπτομερειών του περιεχομένου και της παρουσίασης των πληροφοριών που αφορούν την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», για τον καθορισμό του περιεχομένου, των μεθοδολογιών και της παρουσίασης των πληροφοριών που αφορούν τους δείκτες βιωσιμότητας και τις δυσμενείς επιπτώσεις στη βιωσιμότητα, καθώς και του περιεχομένου και της παρουσίασης των πληροφοριών που αφορούν την προώθηση περιβαλλοντικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών και στόχους αειφόρων επενδύσεων σε προσυμβατικά έγγραφα, δικτυακούς τόπους και περιοδικές εκθέσεις.

Περαιτέρω, τα νομοθετικά σώματα της ΕΕ υιοθέτησαν μία σειρά από εκτελεστικούς Κανονισμούς που ενσωματώνουν τους κινδύνους βιωσιμότητας στην εταιρική διακυβέρνηση και διαχείριση κινδύνων των χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Οι Κανονισμοί τροποποιούν σχετικά τα πλαίσια των Οδηγιών για: α. τους Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων-ΟΣΕΚΑ (UCITS) (ΕΕ)2009/65/EC, β. τους Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων και τους Διαχειριστές τους ΟΕΕ,ΔΟΕΕ (AIFMD) (ΕΕ) 2011/61, γ. τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID II) (ΕΕ) 2014/65, δ. την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης-ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑ 2 (Solvency II) (ΕΕ) 2009/138, και δ. τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων (Insurance Distribution Directive- IDD) (ΕΕ)2016/97.

Προσεχές πλαίσιο

Τον Απρίλιο του 2021, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση οδηγίας για την υποβολή εκθέσεων για την εταιρική βιωσιμότητα (Corporate Sustainability Reporting Directive- CSRD), η οποία θα τροποποιήσει τις υφιστάμενες απαιτήσεις αναφοράς της οδηγίας Non Financial Reporting Directive-NFRD (2014/95/ΕΕ). Το σχέδιο ήδη έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο των Υπουργών και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η πρόταση αναθεωρεί την οδηγία 2013/34/ΕΕ για τη δημοσιοποίηση των μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών των εταιριών, αποσκοπώντας στην αντιμετώπιση των ελλείψεων των υφιστάμενων κανόνων, στην ενίσχυση της λογοδοσίας των εταιριών και στην απάλειψη των αποκλίσεων που υφίστανται σήμερα μεταξύ των εθνικών προτύπων. Στόχος είναι να διασφαλιστεί ένα επαρκές επίπεδο δημοσιοποίησης των πληροφοριών σχετικά με τις συνέπειες που συνεπάγονται για τις εταιρίες τα ζητήματα βιωσιμότητας, καθώς και με τον αντίκτυπο της λειτουργίας των εταιριών στη βιωσιμότητα. Οι κανόνες της οδηγίας θα αρχίσουν να ισχύουν διαδοχικά εντός ενός ευρέως χρονικού ορίζοντα μεταξύ των ετών 2024 και 2028.

Τον Φεβρουάριο του 2022 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσε πρόταση οδηγίας σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια στον τομέα της βιωσιμότητας (Corporate

Sustainability Due Diligence Directive - CSDDD). Η πρόταση της Επιτροπής θα λειτουργήσει συμπληρωματικά στην οδηγία 2013/34/ΕΕ για τη δημοσίευση των μη χρηματοοικονομικών καταστάσεων (NFRD), αλλά και στο υπόλοιπο τμήμα της νομοθεσίας της βιώσιμης χρηματοδότησης και θα έχει σαν στόχο την προώθηση εντός της ΕΕ της βιώσιμης και υπεύθυνης συμπεριφοράς των επιχειρήσεων στο σύνολο των δραστηριοτήτων τους, στις δραστηριότητες των θυγατρικών τους αλλά και στις επιχειρηματικές σχέσεις τους (supply chain).

Χρονοδιάγραμμα Εφαρμογής

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών - ESMA δημοσίευσε στις 16/9/2022 έναν πολύ χρήσιμο πίνακα με το συγκεντρωτικό διάγραμμα εφαρμογής των Κανονιστικών υποχρεώσεων βιωσιμότητας με ορίζοντα το 2028. Ειδικότερα το διάγραμμα έχει ως κατωτέρω:

- 10/03/2021: Εφαρμογή του κανονισμού για τις γνωστοποιήσεις βιώσιμων οικονομικών (SFDR) - L1 text
- 30/06/2021: Συμμόρφωση μεγάλων χρηματοπιστωτικών οργανισμών με το άρθρο 4 SFDR - διαφάνεια των επιπτώσεων στη βιωσιμότητα σε επίπεδο οντότητας
- 01/01/2022: Κανονισμός ταξινόμησης (L1 text) Οι γνωστοποιήσεις προϊόντων σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6 Taxonomy άρχισαν να ισχύουν για τους περιβαλλοντικούς στόχους
- 01/01/2022: Εφαρμογή SFDR στις περιοδικές εκθέσεις προϊόντων του άρθρου 11(1)-(3)
- 06/04/2022: Η Επιτροπή εγκρίνει το προσχέδιο Εκτελεστικού Κανονισμού για τα RTS των κανονισμών SFDR και Taxonomy
- 01/01-31-12/2022: Οι μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις δημοσιοποιούν δραστηριότητες επιλέξιμες και μη επιλέξιμες σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού Ταξινομίας
- 01/01-31/12/2023: Οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις γνωστοποιούν το ποσοστό των περιουσιακών στοιχείων που εκτίθενται σε επιλέξιμες και μη επιλέξιμες οικονομικές δραστηριότητες σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού Ταξινομίας
- 13/07/2022: Πρώτη έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού Ταξινομίας (θα υποβάλλεται κάθε τρία χρόνια)
- 01/08/2022: Εφαρμογή διατάξεων σχετικά με τη βιωσιμότητα στο πλαίσιο των ΟΣΕΚΑ και Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων (ΟΕΕ) και Διαχειριστές ΟΕΕ, Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων (Solvency II)

- 02/08/2022: Εφαρμογή διατάξεων σχετικά με τη βιωσιμότητα στα πλαίσιο της MiFID και IDD
- 10/09/2022: Οι EEA (ESA's) κάνουν απολογισμό των εθελοντικών γνωστοποιήσεων στο πλαίσιο του SFDR (υποβάλλονται κάθε χρόνο)
- 30/12/2022: Εφαρμογή των γνωστοποιήσεων SFDR του άρθρου 7 σχετικά με την εκτίμηση Principal Adverse Impact-PAI σε επίπεδο προϊόντος
- 30/12/2022: Η Επιτροπή δημοσιεύει αξιολόγηση του SFDR
- 01/01/2023: Εφαρμογή των Regulatory Technical standards-RTS's του SFDR, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων προϊόντων των άρθρων 5 και 6 του Κανονισμού Ταξινόμησης για όλους τους περιβαλλοντικούς στόχους
- 30/06/2023: Πρώτη δήλωση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών με ημερομηνία αναφοράς 1/1-31/12/2022 για το Principal Adverse Impact στο πλαίσιο εφαρμογής των RTS του SFDR
- 1 Ιανουαρίου '24: Οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις αρχίζουν να δημοσιοποιούν τα KPI's σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού Ταξινόμησης
- 1 Ιανουαρίου '24: Η οδηγία CSRD ισχύει για εταιρείες που υπόκεινται επί του παρόντος σε στην υποχρέωση έκθεσης μη χρηματοοικονομικής πληροφόρησης
- 30 Ιουνίου '24: Δεύτερη δήλωση Principal Adverse Impact –PAI από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σύμφωνα με τα RTS του SFDR
- 1 Ιανουαρίου '25: Η οδηγία CSRD εφαρμόζεται στις μεγάλες εταιρείες που δεν υπόκεινται επί του παρόντος σε υποχρέωση έκθεσης μη χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (NFR)
- 1 Ιανουαρίου '26: Η οδηγία CSRD εφαρμόζεται στις εισηγμένες SMEs επιχειρήσεις
- 1 Ιανουαρίου '28: Η οδηγία CSRD εφαρμόζεται στις εταιρείες τρίτων χωρών.

Η συμμόρφωση με το παραπάνω πλαίσιο είναι μια μακρά και επίπονη διαδικασία που έχει ήδη ξεκινήσει. Από την επιτυχία της ωστόσο, εξαρτάται η επίτευξη των φιλόδοξων στόχων του Ευρωπαϊκού Green Deal. _

Η προστασία των συνδικαλιστικών στελεχών από την απόλυση – Οι μεταβολές του Ν. 4808/2021

(Ευστάθιος Ε. Γραμμένος, ΜΔΕ, Δικηγόρος-Εργατολόγος, Επισκέπτης Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών)

Η συνδικαλιστική ελευθερία, όπως κατοχυρώνεται συνταγματικά στο άρθρο 23§1 αξιώνει την αποχή του κράτους από κάθε ενέργεια που δύναται να παρεμποδίσει τη συνδικαλιστική δράση και παράλληλα, καθιερώνει την υποχρέωση λήψης θετικών μέτρων για τη διασφάλισή της. Ο προστατευτικός σκοπός της διάταξης αυτής θα ματαιωνόταν, εάν ο νομοθέτης δε λάμβανε μέριμνα για την αποτροπή δυσμενών ενεργειών έναντι των εργαζομένων, ως αντίδραση απέναντι στη συνδικαλιστική τους δράση.

Το επαχθέστερο μέτρο αποτελεί η καταγγελία της σύμβασης εργασίας, γι' αυτό και ο νομοθέτης, υλοποιώντας την παραπάνω συνταγματική επιταγή, παρέχει ειδική προστασία στους εργαζόμενους και ιδιαίτερα, στα συνδικαλιστικά στελέχη από την απόλυση.

Ανάλογα με τον κίνδυνο, στον οποίο οι εργαζόμενοι εκτίθενται, ο νομοθέτης διαχωρίζει στον Ν. 1264/1982 σε **γενική** και **ειδική** προστασία. Η γενική προστασία του άρ. 14§4 Ν. 1264/1982 αφορά σε όλους τους εργαζομένους, συνδικαλισμένους ή μη. Προϋπόθεση αποτελεί η συνδικαλιστική δράση του εργαζομένου να τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την απόλυση, με την έννοια ότι έδρασε καθοριστικά στη λήψη της απόφασης για καταγγελία της σύμβασης από τον εργοδότη (ΑΠ 2183/2014). Πάντως, δεν απαιτείται να αποτελεί τον κύριο ή μοναδικό λόγο καταγγελίας (ΑΠ 713/2010). Κατά πάγια νομολογία, νόμιμη συνδικαλιστική δράση αποτελεί και το δικαίωμα της απεργίας, καθώς και οι ενέργειες που αποσκοπούν στη κήρυξή της και γενικότερα, κάθε δραστηριότητα που αποσκοπεί στη διαφύλαξη και προαγωγή των εργασιακών, οικονομικών, ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζομένων (ΑΠ 927/2017). Ωστόσο, η δράση αυτή δε θα πρέπει να επηρεάζει (άμεσα ή έμμεσα) το ρυθμό της εκτελούμενης εργασίας (ΑΠ 1394/2019).

Στον αντίποδα, το υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής της **ειδικής προστασίας** περιορίζεται μόνο στα λεγόμενα συνδικαλιστικά στελέχη, σε όσους δηλαδή περιοριστικά αναφέρονται στο άρθρο 14§5 του Ν. 1264/1982: Μέλη της διοίκησης της συνδικαλιστικής οργάνωσης, μέλη της διορισμένης από το δικαστήριο προσωρινής διοίκησης της συνδικαλιστικής οργάνωσης και μέλη της προσωρινής διοίκησης κατά την σύστασή της.

Η προστασία των ανωτέρω προσώπων, ωστόσο, τελεί υπό ορισμένους αριθμητικούς περιορισμούς. Η προστασία παρέχεται κλιμακωτά, ανάλογα με τον αριθμό των μελών του σωματείου. Σύμφωνα με το άρθρο 14§6 του Ν. 1264/1982, όπως αυτό τροποποιήθηκε πρόσφατα με το Ν. 4808/2021, προστατεύονται πέντε μέλη της διοίκησης, αν το σωματείο αριθμεί ως διακόσια μέλη, επτά μέλη, αν η οργάνωση αριθμεί ως χίλια μέλη και τέλος, εννέα μέλη, αν η οργάνωση έχει πάνω από χίλια μέλη. Αξίζει να σημειωθεί πως με το Ν. 4808/2021 ο αριθμός των προστατευόμενων μελών της διοίκησης **μειώθηκε κατά δύο**. Στην παράγραφο 7 του άρθρου 14, η οποία εισάγεται για πρώτη φορά με τον νέο Νόμο, ρυθμίζεται και η περίπτωση της ύπαρξης περισσότερων συνδικαλιστικών οργανώσεων στον ίδιο εργοδότη. Αυτονόητο είναι, πως οι εργαζόμενοι που έθεσαν απλώς υποψηφιότητα για το Διοικητικό Συμβούλιο συνδικαλιστικής οργάνωσης καλύπτονται από τη γενική προστασία του άρθρου 14§4, αφού ο νόμος δεν περιέχει κάποια ειδική πρόβλεψη.

Επιπρόσθετα προς τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, η παράγραφος 8 του άρθρου 14 προσθέτει στο προστατευτικό πεδίο του νόμου και τα ιδρυτικά μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης. Ανάλογοι περιορισμοί, ωστόσο, τίθενται και σε αυτή την παράγραφο, όπου αναφέρεται πως μόνο τα πρώτα είκοσι ένα ιδρυτικά μέλη της πρώτης υπό σύσταση οργάνωσης προστατεύονται, εφόσον στην επιχείρηση εργάζονται περισσότεροι από 80 εργαζόμενοι.

Η διάρκεια της παρεχόμενης ειδικής προστασίας δεν είναι απεριόριστη. Ως προς τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, αυτή διαρκεί όσο και η θητεία του και για ένα χρόνο επιπλέον, μετά την για οποιοδήποτε λόγο, λήξη της (14§5 Ν. 1264/1982). Ως προς τα ιδρυτικά μέλη συνδικαλιστικής οργάνωσης, αυτή εκτείνεται ως ένα έτος από την υπογραφή της συστατικής πράξης (14§8 Ν. 1264/1982). Μάλιστα, τελεί υπό την προϋπόθεση της πραγματικής σύστασης του σωματείου, αφού κατά τα οριζόμενα στο ίδιο άρθρο, αν η οργάνωση δε συσταθεί μέσα σε 6 μήνες από την υπογραφή της πράξης, η προστασία παύει και θα ισχύει για τα μέλη της επόμενης υπό σύσταση οργάνωσης (όχι για ένα χρόνο, αλλά για τους 6 μήνες που υπολείπονται για τη συμπλήρωσή του έτους).

Για να ενεργοποιηθεί η ειδική προστασία υπέρ συγκεκριμένου εργαζομένου, θα πρέπει αυτός να εμπίπτει, αρχικά, σε μια από τις περιπτώσεις προσώπων που περιοριστικά αναφέρει το άρθρο 14 του Ν. 1264/1982. Περαιτέρω, θα πρέπει να απασχολείται με έγκυρη σύμβαση εργασίας. Η συγκεκριμένη προϋπόθεση αμφισβητείται από μερίδα της θεωρίας, ως προς την ορθότητά της, διότι προστασία που παρέχει ο Ν. 1264/1982 δεν έχει ως επίκεντρο τη σύμβαση εργασίας, αλλά τη συνδικαλιστική ιδιότητα του εργαζομένου, ως απόρροια της συνταγματικά κατοχυρωμένης συνδικαλιστικής ελευθερίας. Άλλωστε, και η ίδια η διατύπωση του νομοθέτη καταδεικνύει τη βούλησή του να προστατεύονται και οι έχοντες άκυρη σύμβαση εργασίας, αφού κάνει λόγο για «σχέση εργασίας». Έχει εκφραστεί, τέλος, η άποψη πως μεγαλύτερη είναι η σημασία του ίδιου του λόγου της ακυρότητας, για να κριθεί αν το πρόσωπο θα εμπίπτει στο προστατευτικό πεδίο του νόμου. Παράλληλα, δεν απαιτείται, πλέον, γνώση της συνδικαλιστικής ιδιότητας, καθώς με τις αλλαγές που επήλθαν με το Ν. 4808/2021, ο νομοθέτης παραπέμπει ευθέως στις διατάξεις της προστασίας της μητρότητας (άρθρο 15§1 Ν. 1483/1984), όπου η προστασία παρέχεται στη μητέρα, ανεξαρτήτως γνώσης της εγκυμοσύνης από τον εργοδότη ή την ίδια την κυοφορούσα. Τέλος, η νομολογία

απαιτεί να υπάρχει δυνατότητα απασχόλησης του εργαζόμενου στην επιχείρηση (ΑΠ 84/2010). Αυτό σημαίνει, αυτονόητα, πως σε περίπτωση μη ύπαρξης αντικειμένου απασχόλησης καθίσταται ανεφάρμοστη η προστασία των συνδικαλιστικών στελεχών (ΑΠ 1327/2020).

Οι σημαντικότερες μεταβολές που επέφερε ο Ν. 4808/2021 αφορούν στο περιεχόμενο της προστασίας των συνδικαλιστικών στελεχών. Όπως ήταν διαμορφωμένο το νομικό καθεστώς πριν τον νέο νόμο, η προστασία διαρθρωνόταν σε δύο σκέλη: Ένα **προληπτικό** και ένα **κατασταλτικό**. Η **προληπτική προστασία** προβλεπόταν στο άρθρο 15 Ν. 1264/1982 και αφορούσε στη σύσταση της «Επιτροπής Προστασίας Συνδικαλιστικών Στελεχών». Αρμοδιότητα της επιτροπής ήταν να διαγνώσει, πριν την καταγγελία της σύμβασης του συνδικαλιστικού στελέχους, τη συνδρομή ενός από τους έξι (6) περιοριστικά αναφερόμενους λόγους, που καθιστούσαν την καταγγελία επιτρεπτή και προβλέπονταν από το άρθρο 14§10 του εν λόγω νόμου. Η κρίση της επιτροπής για τη συνδρομή ενός από τους αναφερόμενους στο ανωτέρω άρθρο λόγους ήταν δεσμευτική για τα πολιτικά δικαστήρια.

Η **κατασταλτική προστασία** συνίστατο ακριβώς στην απαγόρευση της απόλυσης των συνδικαλιστικών στελεχών, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που περιοριστικά ανέφερε ο νόμος (14§10 Ν. 1264/1982, όπως ήταν διαμορφωμένο πριν τις πρόσφατες τροποποιήσεις). Δεδομένης της περιοριστικής απαρίθμησης του νόμου, δεν επιτρεπόταν η καταγγελία για λόγους άλλους, πέρα από εκείνους που προέβλεπε η παρ. 10 του άρθρου 14, ούτε με διεύρυνση τους με τη μέθοδο της αναλογίας (ΑΠ 860/2015).

Ωστόσο, σε περίπτωση που η συμπεριφορά του συνδικαλιστικού στελέχους εξερχόταν από τα όρια της γνήσιας συνδικαλιστικής δράσεως (14§1 Ν. 1264/1982), και εξικνείτο μέχρι διαπράξεως ποινικού αδικήματος σε βάρος του εργοδότη ή μέχρι σημείου παραβάσεως θεμελιωδών υποχρεώσεων του προστατευόμενου συνδικαλιστή, ή με πράξεις ή παραλείψεις του, εκ κακοβουλίας του έχει καταστήσει αδύνατη ή έχει θέσει σε κίνδυνο τη λειτουργία της επιχειρήσεως ή του τμήματος στο οποίο εργάζεται, τότε η επίκληση προστασίας του λόγω ακυρότητας της καταγγελίας της εργασιακής συμβάσεως ως συνδικαλιστικού στελέχους, για απόληψη αποδοχών υπερημερίας και επαναπρόσληψή του, μπορεί να αποκρουστεί από τον εργοδότη ως καταχρηστική (ΑΠ 443/2016, 860/2015, 84/2010).

Με την παραπάνω πάγια νομολογία, τα πολιτικά δικαστήρια κατόρθωσαν να διευρύνουν την περιοριστική απαρίθμηση του νομοθέτη, προστρέχοντας σε εφαρμογή της διάταξης του 281 ΑΚ. Διέφυγαν τα πολλές φορές ανεπιεική αποτελέσματα της επιλογής αυτής του νομοθέτη και καθιέρωσαν νομολογιακά την έννοια του σπουδαίου λόγου.

Με τις αλλαγές που επέφερε ο Ν. 4808/2021, καταργήθηκε η **προληπτική προστασία** του άρθρου 15 Ν. 1264/1982. Ως αντιστάθμισμα, το άρθρο 14§10 καθιερώνει πλέον ιδιαίτερα συντημημένες προθεσμίες, παραπέμποντας στις διατάξεις περί απεργίας (22§4), με σκοπό την ταχύτατη ενεργοποίηση της κατασταλτικής προστασίας. Ωστόσο, αυτή η ρύθμιση μόνο περιορισμένα αποτελέσματα δύναται να επιφέρει, δεδομένης της καθυστέρησης στην απονομή δικαιοσύνης. Ως προς την **κατασταλτική προστασία**, ο νέος νόμος κατήργησε την περιοριστική απαρίθμηση του άρθρου 14§10 και πλέον

κάνει ευθεία παραπομπή στις διατάξεις για την προστασία της μητρότητας (15§1 Ν. 1483/1984), η οποία επιτρέπει καταγγελία για **σπουδαίο λόγο**. Επομένως, καταγγελία σύμβαση εργασίας συνδικαλιστικού στελέχους επιτρέπεται, όταν υφίστανται περιστατικά ή ακόμη και μεμονωμένο περιστατικό, εξαιτίας των οποίων δεν είναι δυνατόν, κατ' αντικειμενική κρίση σύμφωνα με την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, να αξιωθεί από οιοδήποτε εκ των συμβαλλομένων μερών η συνέχιση της συμβάσεως μέχρι τη συμφωνημένη ή εκ του νόμου υποχρεωτική λήξη της (ολ. ΑΠ 10/1995).

Ενδεικτικά, η νομολογία έχει δεχτεί πως πληρούται η έννοια του σπουδαίου λόγου σε περίπτωση κατά την οποία συνδικαλιστικό στέλεχος που είχε θέση διευθυντή υποκαταστήματος τράπεζας προέβη σε παραλείψεις και παρεκκλίσεις, οι οποίες προκάλεσαν σημαντική οικονομική ζημία στην τράπεζα (ΑΠ 443/2016)· σε περίπτωση απόλυσης συνδικαλιστικού στελέχους που προκαλούσε αναταραχές στην επιχείρηση, με σκοπό τη διασφάλιση της εργασιακής ειρήνης (ΑΠ 860/2015). Στην έννοια του σπουδαίου λόγου το δίχως άλλο υπάγεται και η αδικαιολόγητη άρνηση εκτέλεσης των συμβατικών υποχρεώσεων εκ μέρους του προστατευόμενου εργαζομένου (ΑΠ 182/2019). Αντίθετα, κρίθηκε πως μόνη η τυχόν πλημμελής άσκηση των εργασιακών καθηκόντων εκ μέρους του προστατευόμενου συνδικαλιστικού στελέχους, εφόσον δεν αποτελεί συμπεριφορά κακόβουλη ή εξερχόμενη των ορίων της γνήσιας συνδικαλιστικής δράσης, δεν καθιστά καταχρηστική την άσκηση των δικαιωμάτων εκ μέρους του, λόγω της παράλειψης του εργοδότη να τηρήσει τη διαδικασία του άρθρου 14 ν. 1264/1982 για την καταγγελία της σύμβασης εργασίας (Εφ. Θεσσ. 1263/2020).

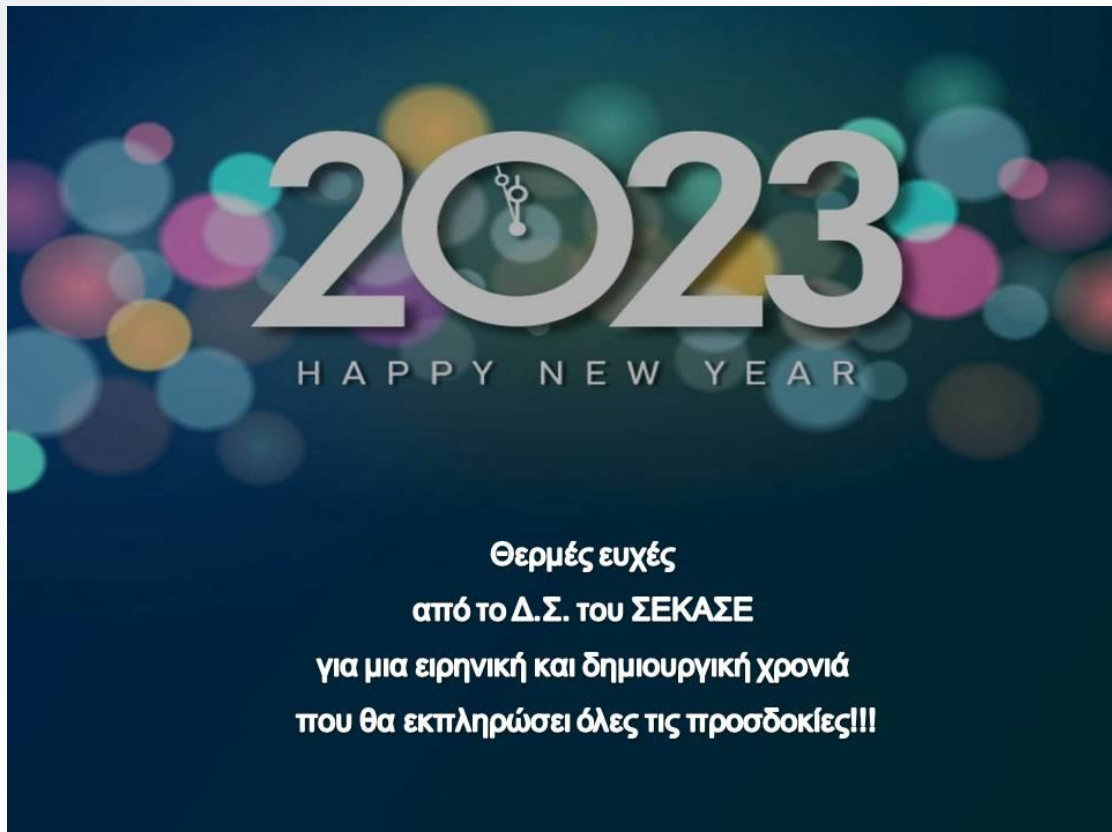
Παράβαση της διάταξης του άρθρου 14 Ν. 1264/1982 επιφέρει ακυρότητα της απόλυσης, επομένως ο εργαζόμενος έχει αξίωση επαναπασχόλησης και μισθών υπερημερίας. Ωστόσο, η προσβολή του κύρους της απόλυσης είναι σχετική υπέρ του εργαζομένου, ο οποίος μπορεί να παραιτηθεί από αυτήν και να ζητήσει να του επιδικαστεί η νόμιμη αποζημίωση (ΑΠ 277/2016). Πλέον, με το άρθρο 66§4 Ν. 4808/2021 ο εργαζόμενος δύναται, αντί για αναγνώριση της ακυρότητας, να ζητήσει την επιδίκαση μιας πρόσθετης αποζημίωσης.

Γίνεται επομένως εύκολα αντιληπτή η ανάγκη αποτελεσματικής προστασίας των συνδικαλιστικών στελεχών, οι οποίοι αποτελούν την «αιχμή του δόρατος». Οι ως άνω προστατευτικές διατάξεις τέθηκαν για να διαφυλαχθούν όσοι, λόγω της αναπτυσσόμενης συνδικαλιστικής τους δράσης έρχονται σε αντίθεση με τα συμφέροντα του εργοδότη, με αποτέλεσμα την όξυνση της σχέσης τους με αυτόν. Αυτονόητα όμως, αν η δράση τους υπερβαίνει τα όρια της νόμιμης συνδικαλιστικής δράσης, ο εξαναγκασμός του εργοδότη να έχει στην εργασία του τέτοιους μισθωτούς υπερβαίνει τα όρια της καλής πίστης και των χρηστών ηθών (ΑΠ 390/2021).

Σας ευχαριστούμε!

ΣΕΚΑΣΕ
Σύνδεσμος Επαγγελματιών
Κανονιστικής
Συμμόρφωσης Ελλάδος

**Για την έκδοση του παρόντος τεύχους
συνεργάστηκαν:**

Υπεύθυνοι Έκδοσης:

Πέρη Κάτανα, Α' Αντιπρόεδρος Δ.Σ. ΣΕΚΑΣΕ

Νίκος Μαρκόπουλος, Β' Αντιπρόεδρος Δ.Σ. ΣΕΚΑΣΕ

Συντακτική Ομάδα:

Ευστάθιος Γραμμένος

Συμεών Κρέτσης

Michel Montbertrand

Κοσμάς Παπαδάκης